

**ЕЛЕМЕНТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕПАРТАМЕНТУ
СТРАТЕГІЧНИХ РОЗСЛІДУВАНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ****ELEMENTS OF THE ADMINISTRATIVE-LEGAL STATUS OF THE DEPARTMENT
OF STRATEGIC INVESTIGATIONS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE****Яндович Д.О., здобувач***Донецький державний університет внутрішніх справ*

У статті встановлено, адміністративно-правовий статус доцільно розглядати як складну, багатокomпонентну правову конструкцію, яка поєднує цільові, структурно-організаційні та компетенційні елементи і відображає комплексне правове становище суб'єкта у системі публічно-правових відносин. Такої систематизації, з певними уточненнями, дотримується й автор.

Враховуючи, що мета діяльності Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України – участь в реалізації політики держави у сфері боротьби з організованою злочинністю та здійснення оперативно розшукової діяльності, що ґрунтується на системі базових принципів (верховенства права, дотримання прав і свобод людини, законність, відкритість, прозорість, політична нейтральність, громадянське партнерство, безперервність), запропоновано адміністративно-правовий статус Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України розглядати як систему нормативно закріплених цільових (мета, принципи, завдання та функції діяльності); структурно-організаційних (створення та функціонування органу; організаційна структура; реалізації цільових елементів щодо протидії організований злочинності; взаємодія); компетенційних (права та обов'язки органу, працівників) елементів, спрямованих на реалізацію повноважень щодо протидії організований злочинності, шляхом здійснення оперативно-розшукової діяльності, збору, аналізу та узагальнення інформації про кримінальні правопорушення, а також координації дій підпорядкованих підрозділів з метою забезпечення захисту прав і свобод людини, національної безпеки та інтересів держави. Правові норми адміністративного законодавства встановлюють і закріплюють адміністративно-правові відносини, в яких безпосередньо бере участь зазначений суб'єкт правовідносин, а адміністративно-правовий статус є ключовою гарантією якісного та ефективного виконання таким органом Національної поліції України покладених на них завдань і функцій.

Ключові слова: Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України, адміністративно-правовий статус, правове регулювання, завдання, функції, повноваження, організована злочинність, протидія, збройний конфлікт, воєнний стан.

The article establishes that the administrative-legal status should be considered as a complex, multi-component legal structure that combines target, structural-organizational and competence elements and reflects the complex legal position of the subject in the system of public-legal relations. The author also adheres to such a systematization, with certain clarifications.

Considering that the purpose of the Department of Strategic Investigations of the National Police of Ukraine is participation in the implementation of state policy in the field of combating organized crime and conducting operational investigative activities based on a system of basic principles (the rule of law, respect for human rights and freedoms, legality, openness, transparency, political neutrality, civil partnership, continuity), it is proposed to consider the administrative-legal status of the Department of Strategic Investigations of the National Police of Ukraine as a system of normatively established targets (goal, principles, tasks and functions of activity); structural and organizational (creation and functioning of the body; organizational structure; implementation of target elements for combating organized crime; interaction); competence (rights and obligations of the body, employees) elements aimed at implementing powers to combat organized crime, by carrying out operational and investigative activities, collecting, analyzing and summarizing information about criminal offenses, as well as coordinating the actions of subordinate units in order to ensure the protection of human rights and freedoms, national security and interests of the state. Legal norms of administrative legislation establish and consolidate administrative and legal relations in which the specified subject of legal relations directly participates, and the administrative and legal status is a key guarantee of high-quality and effective performance by such a body of the National Police of Ukraine of the tasks and functions assigned to them.

Key words: Department of Strategic Investigations of the National Police of Ukraine, administrative and legal status, legal regulation, tasks, functions, powers, organized crime, counteraction, armed conflict, martial law.

Постановка проблеми. В Україні триває реформування правоохоронної системи, спрямоване на забезпечення функціонування демократичної, правової та соціальної держави, однак цей процес супроводжується низкою системних проблем політичного, управлінського, теоретико-методологічного та нормативно-правового характеру. Однією з найбільш складних і водночас загрозливих проблем залишається протидія організований злочинності, яка набула комплексного та багатовимірного характеру, проникнувши у ключові сфери суспільного життя, публічного управління, діяльність правоохоронних і судових органів, а також органів місцевого самоврядування. Наявність різних, інколи концептуально несумісних підходів на рівні державного управління до визначення стратегії та механізмів протидії організований злочинності істотно ускладнює формування цілісної та ефективної державної політики у цій сфері, що безпосередньо позначається на змісті та реалізації адміністративно-правового статусу відповідних суб'єктів, зокрема Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України.

За таких умов об'єктивно постає нагальна потреба у перегляді та доктринальному переосмисленні фундаментальних засад формування адміністративно-правового

механізму протидії організований злочинності, що передбачає, серед іншого, уточнення та вдосконалення елементів адміністративно-правового статусу суб'єктів цієї діяльності. Йдеться не лише про формальне нормативне закріплення їх повноважень, а й про системне узгодження цільових, організаційно-структурних, компетенційних і гарантійних елементів статусу з реальними завданнями та викликами, які постають у сфері протидії організований злочинності в умовах сучасних трансформацій публічної адміністрації.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Окремі аспекти протидії організований злочинності були предметом наукових доробків Л. І. Аркуші, В. Л. Грохольського, О. С. Доценка, П. С. Спринцева, В. І. Литвиненка, В. В. Марчука, Т. М. Міщенко, Г. П. Пожидаєва, В. Г. Севрука, Ю. Ю. Сорочик, О. Ю. Шостко та ін. Доробок зазначених вчених має важливе наукове й практичне значення, однак, за сучасних реалій збройної агресії проти України, запровадження воєнного стану, трансформації кримінальних загроз, посилення транснаціонального характеру організованої злочинності, а також реформування системи органів правопорядку, у вітчизняній юридичній науці досі

відсутнє комплексне, системне й цілісне дослідження елементів адміністративно-правового статусу Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України, яке б охоплювало завдання, функціональне призначення, повноваження.

Виклад основного матеріалу. У науковій літературі простежується різноманітність підходів до визначення складових елементів правового статусу суб'єктів адміністративно-правових відносин, що зумовлено як багатомірністю самої категорії адміністративно-правового статусу, так і відмінностями у функціональному призначенні відповідних суб'єктів [1, с. 82–94]. Дослідники по-різному визначають кількість і зміст таких елементів, а в окремих концепціях пропонується їх систематизація шляхом об'єднання у взаємопов'язані блоки, що дозволяє більш чітко розкрити внутрішню структуру адміністративно-правового статусу.

Так, Ю. М. Кириченко обґрунтовує доцільність групування елементів адміністративно-правового статусу у три основні блоки. Перший – цільовий блок, який охоплює норми, що визначають цілі, завдання та функції діяльності відповідного суб'єкта. Другий – організаційний або організаційно-структурний блок, що включає правові приписи, спрямовані на регулювання порядку створення, реорганізації та ліквідації органу, формування його структури, а також встановлення лінійної й функціональної підпорядкованості. Третій – компетенційний блок, який охоплює сукупність владних повноважень, межі компетенції та відносини підпорядкованості [2, с. 42]. Такий підхід дозволяє системно охарактеризувати адміністративно-правовий статус як цілісне правове утворення.

Слід також відзначити й підхід В. Я. Малиновського, який відносить до адміністративно-правового статусу систему взаємопов'язаних елементів, зокрема завдання та цілі діяльності, компетенції, відповідальність, порядок формування органу та процедуру здійснення ним управлінських функцій [3, с. 379].

У свою чергу, В. Б. Авер'янов, розкриваючи зміст адміністративно-правового статусу, акцентує увагу насамперед на комплексі конкретно визначених суб'єктивних прав і обов'язків, закріплених за відповідним суб'єктом нормами адміністративного права. Науковець підкреслює, що необхідною ознакою набуття адміністративно-правового статусу є наявність у суб'єкта чітко визначених прав і обов'язків, які реалізуються ним як у межах адміністративних правовідносин, так і поза ними [4, с. 194]. Така позиція відображає класичне, компетенційно орієнтоване розуміння адміністративно-правового статусу, однак не вичерпує всієї багатогранності цієї категорії.

Узагальнення доктринальних підходів, представлених у наукових джерелах, дає підстави стверджувати, що поряд із правами й обов'язками до структури адміністративно-правового статусу доцільно відносити й інші елементи, які мають істотне значення для характеристики правового становища суб'єкта. Зокрема, до них належать: мета створення органу, його завдання, функції та компетенція; гарантії реалізації наданих повноважень; правові та неправові форми і методи діяльності; види правових актів, порядок їх прийняття та введення в дію; механізми взаємодії з іншими суб'єктами публічної адміністрації; матеріальне та фінансове забезпечення діяльності; встановлені законом обмеження та юридична відповідальність у процесі здійснення повноважень; внутрішньоорганізаційні зв'язки й система підпорядкування, а також правовий режим реалізації внутрішніх управлінських процесів. У результаті сформувався відносно усталений підхід, згідно з яким у структурі адміністративно-правового статусу органу держави доцільно виокремлювати три взаємопов'язані блоки: структурно-організаційний, що охоплює порядок утворення, реорганізації та ліквідації органу, а також його внутрішню організаційну структуру;

цільовий, який включає мету, принципи, функції та основні напрями діяльності; компетенційний, що складається з компетенції, повноважень, прав і обов'язків, а також юридичної відповідальності [5, с. 178].

Таким чином, адміністративно-правовий статус доцільно розглядати як складну, багатокомпонентну правову конструкцію, яка поєднує цільові, структурно-організаційні та компетенційні елементи і відображає комплексне правове становище суб'єкта адміністративного права у системі публічно-правових відносин. Такої систематизації, з певними уточненнями, дотримується й автор.

До *цільового блоку* слід віднести такі елементи, як – мету, принципи, завдання та функції діяльності Департаменту стратегічних розслідувань. Відповідно до Положення, мета діяльності Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України визначена як участь в реалізації політики держави у сфері боротьби з організованою злочинністю та здійснення оперативно розшукової діяльності, що ґрунтується на системі базових принципів, які визначають зміст, спрямованість і межі реалізації його адміністративно-правового статусу, забезпечуючи легітимність, ефективність і суспільну довіру до виконання покладених на нього завдань. Діяльність такого суб'єкта ґрунтується на принципах верховенства права, дотримання прав і свобод людини, законності, відкритості та прозорості, політичної нейтральності, взаємодії з населенням на засадах партнерства, а також безперервності [6].

Завдання Департаменту стратегічних розслідувань, визначені у відповідному Положенні, мають комплексний, системний та міжгалузевий характер, відображають його спеціалізовану роль у системі Національної поліції України та безпосередньо спрямовані на досягнення стратегічної мети – забезпечення ефективної протидії організованим злочинностям, у тому числі її корупційним, фінансовим і терористичним проявам. Саме через реалізацію зазначених завдань відбувається практичне наповнення адміністративно-правового статусу Департаменту та конкретизація його функціонального призначення у сфері правопорядку, протидії злочинності.

Функції Департаменту стратегічних розслідувань доцільно розглядати як ієрархічно впорядковану систему організаційних, інформаційно-аналітичних, оперативно-розшукових, процесуальних, координаційних, міжнародних, безпекових, що відображає комплексний і стратегічно орієнтований характер його адміністративно-правового статусу та визначає особливе місце у механізмі протидії організованим злочинностям.

Структурно-організаційний блок. Загальна система Національної поліції України визначена у ст. 13 Закону України «Про Національну поліцію», відповідно до якої до її складу входять центральний орган управління та територіальні органи Національної поліції України. У межах Національної поліції функціонують кримінальна поліція, патрульна поліція, поліція досудового розслідування, поліція охорони, спеціальна поліція, поліція особливого призначення, а також інші підрозділи, діяльність яких спрямована на виконання завдань поліції або забезпечення її функціонування [7]. Водночас слід звернути увагу на те, що ні в зазначеному Законі, ні в Законах України «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», «Про запобігання корупції» відсутні прямі положення щодо Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України. Така законодавча прогалина, на нашу думку, є необґрунтованою, оскільки правове закріплення статусу Департаменту стратегічних розслідувань, його мети, завдань і основних напрямів діяльності на рівні законів сприяло б підвищенню визначеності його адміністративно-правового статусу та узгодженості нормативного регулювання у сфері протидії організованим злочинностям.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення територіального органу Національної поліції» [8], Департамент стратегічних розслідувань утворено як міжрегіональний територіальний орган Національної поліції України. Згідно з Положенням про Департамент стратегічних розслідувань, він функціонує у складі кримінальної поліції як міжрегіональний територіальний орган. Реорганізація або ліквідація Департаменту здійснюється Кабінетом Міністрів України за поданням Міністра внутрішніх справ України. Координацію та контроль за діяльністю Департаменту стратегічних розслідувань покладено на першого заступника Голови Національної поліції України – начальника кримінальної поліції. У межах наданих повноважень Департамент уповноважений видавати правові акти, які за наявності визначених законодавством підстав можуть бути скасовані Головою Національної поліції України або Міністром внутрішніх справ України [6].

Компетенційний блок адміністративно-правового статусу Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України становить сукупність закріплених у нормативно-правових актах повноважень, що реалізуються через права та обов'язки цього органу як спеціалізованого суб'єкта протидії організованим злочинним. Зазначені повноваження безпосередньо відображені у Положенні про Департамент стратегічних розслідувань та визначають функціональні межі його діяльності в системі Національної поліції України.

До основних прав Департаменту стратегічних розслідувань, відповідно до Положення, належать: по-перше, право залучати в установленому законодавством порядку вчених, фахівців і спеціалістів різних галузей знань, а також представників громадськості до виконання окремих робіт чи вивчення окремих питань, що належать до сфери діяльності Департаменту; по-друге, право з метою сприяння реалізації покладених завдань утворювати консультативно-дорадчі органи, зокрема колегії, комісії, ради, робочі групи та інші тимчасові або постійні інституції; по-третє, право одержувати в законному порядку від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності матеріали, документи та інформацію, необхідні для здійснення функцій Департаменту; по-четверте, право використовувати в службовій діяльності інформаційні бази даних Національної поліції України, Міністерства внутрішніх справ України, інших державних органів, систему урядового зв'язку, а також технічні та програмні засоби, необхідні для виконання оперативно-службових завдань; по-п'яте, інші права, передбачені актами національного законодавства, зокрема Законом України «Про Національну поліцію», Кримінальним кодексом України та іншими нормативно-правовими актами.

Водночас привертає увагу той факт, що зазначені права нормативно закріплені у спеціальному розділі Положення про Департамент стратегічних розслідувань («Права Департаменту стратегічних розслідувань»), тоді як окремого розділу, в якому б чітко та системно визначалися обов'язки цього органу, зазначений підзаконний акт не містить [9]. Аналіз змісту Положення у цілому дає підстави дійти висновку, що обов'язки Департаменту стратегічних розслідувань визначаються опосередковано – через закріплення його завдань, функцій і сфер компетенції. Таким чином, обов'язки ДСР носять функціональний характер і не виокремлені у самостійний нормативний блок. Зокрема, виходячи з Положення про Департамент стратегічних розслідувань, можна виокремити п'ять основних напрямів його обов'язків (завдань). Перший напрям охоплює протидію незаконній діяльності, що включає попередження, виявлення та припинення діяльності організованих груп і злочинних організацій, у тому числі тих, що функціонують у сфері публічної адміністрації. Другий

напрямок пов'язаний із координацією діяльності у сфері боротьби з тероризмом, зокрема в межах взаємодії структурних підрозділів Національної поліції України. Третій напрям становить протидія корупції, передусім серед посадових осіб, шляхом виявлення, припинення корупційних та пов'язаних із корупцією правопорушень. Четвертий напрям охоплює здійснення оперативно-розшукової діяльності з метою отримання інформації про криміногенні процеси, діяльність організованих злочинних формувань, а також схеми легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. П'ятий напрям стосується забезпечення безпеки працівників Департаменту стратегічних розслідувань, інших підрозділів Національної поліції України, учасників кримінального судочинства, а також членів їх сімей і близьких родичів.

Окремої уваги потребує питання гарантій діяльності Департаменту стратегічних розслідувань та юридичної відповідальності його працівників як елементів адміністративно-правового статусу. Так, В. Б. Авер'янов визначає адміністративно-правову відповідальність як сукупність адміністративних правовідносин, що виникають у зв'язку із застосуванням уповноваженими органами чи посадовими особами до осіб, які вчинили адміністративний проступок, передбачених нормами адміністративного права спеціальних санкцій у формі адміністративних стягнень [4, с. 87]. Такий підхід акцентує увагу на владно-примусовому характері адміністративної відповідальності та її нерозривному зв'язку з адміністративно-правовими нормами і правовідносинами. Схожої позиції дотримується й О. М. Шукін, який розглядає адміністративну відповідальність як особливий різновид юридичної відповідальності та водночас як специфічну форму адекватного реагування держави на протиправні дії фізичних і юридичних осіб. На думку науковця, заходи юридичної відповідальності, що застосовуються до правопорушника, мають обтяжливий характер і зумовлюють для нього майнові, моральні чи інші обмеження, внаслідок чого особа відповідає перед державою та суспільством за вчинену неправомірну поведінку [10, с. 74]. Аналогічного підходу дотримується й М. І. Іншина, яка визначає адміністративну відповідальність як застосування спеціально уповноваженими органами адміністративних стягнень до осіб, що порушили адміністративно-правові норми, у встановленому законом порядку, при цьому такі стягнення спричиняють негативні наслідки особистого, майнового або морального характеру [11]. Більш розгорнуту характеристику адміністративної відповідальності як виду юридичної відповідальності пропонує Т. О. Коломосьць, яка виокремлює її ключові ознаки. Зокрема, адміністративна відповідальність має зовнішній характер; застосовується виключно за вчинення правопорушення; пов'язана з державним примусом, що реалізується у формах каральних і правовідновлювальних заходів; чітко визначається у правових нормах; реалізується у встановленому процесуальному порядку; застосовується уповноваженими державними органами та посадовими особами; а правопорушник зазнає передбачених законом матеріальних або побутових обмежень [12].

Як слушно зауважує В. К. Колпаков, адміністративна відповідальність як явище правової дійсності характеризується двома групами ознак: по-перше, основними ознаками, притаманними юридичній відповідальності загалом, і, по-друге, похідними ознаками, які дозволяють відмежувати адміністративну відповідальність від інших її видів [13]. Такий підхід є методологічно важливим для з'ясування місця адміністративної відповідальності у системі юридичної відповідальності та її ролі в механізмі правового регулювання діяльності органів публічної влади.

Працівники Національної поліції України, у тому числі й Департаменту стратегічних розслідувань, несуть юридичну відповідальність відповідно до вимог чинного

законодавства. При цьому юридична відповідальність має статусний характер, оскільки впливає із загального правового становища суб'єкта та є складовим елементом його адміністративно-правового статусу. Водночас вона виступає важливим чинником забезпечення належного рівня професійної дисципліни, сумлінного виконання службових обов'язків поліцейськими та однією з правових гарантій ефективної реалізації завдань і функцій Національної поліції України.

Відповідно до конституційного принципу рівності всіх перед законом і судом, вид і міра юридичної відповідальності, що поширюються і на працівників правоохоронних органів, визначаються характером вчиненого правопорушення та ступенем його суспільної небезпеки. Зазначене положення прямо закріплене у ст. 19 Закону України «Про Національну поліцію», відповідно до якої у разі вчинення протиправних діянь поліцейські несуть кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність згідно із законом [7].

Доцільно також зауважити, що працівники Національної поліції України можуть виступати як загальними, так і спеціальними суб'єктами юридичної відповідальності. Відмінність між цими категоріями полягає не лише в особливостях підстав і процесуального порядку притягнення до відповідальності, а й у тому, що спеціальні суб'єкти наділяються державою розширеним обсягом прав і повноважень щодо фізичних та юридичних осіб, що, у свою чергу, зумовлює підвищений рівень їх юридичної відповідальності [14].

Підстави, порядок притягнення поліцейських до дисциплінарної відповідальності, а також застосування до них заходів заохочення визначаються Дисциплінарним статутом Національної поліції України, затвердженим у 2018 р. [15]. У сукупності наведені положення підтверджують, що юридична, зокрема адміністративна та дисциплінарна відповідальність, є невід'ємним елементом адміністративно-правового статусу Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України та важ-

ливим інструментом забезпечення законності й ефективності його діяльності.

Таким чином, адміністративно-правовий статус доцільно розглядати як складну, внутрішньо структуровану та багатокomпонентну правову конструкцію, що поєднує цільові, структурно-організаційні та компетенційні елементи і відображає комплексне правове становище суб'єкта у системі публічно-правових відносин. Такий підхід дозволяє не лише формально окреслити обсяг прав і обов'язків відповідного органу, а й розкрити його функціональне призначення, місце в системі публічної адміністрації та роль у реалізації державної політики у визначеній сфері.

Висновки. Адміністративно-правовий статус Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України – закріплене спеціальними нормативно-правовими актами правове положення в системі органів публічного адміністрування зі змістовно визначеними цільовими (мета, принципи, завдання та функції діяльності), структурно-організаційними (визначають процедури утворення, функціонування та організаційну структуру) та компетенційними (завдання, функції та повноваження) елементами.

У сукупності зазначені елементи спрямовані на реалізацію повноважень Департаменту стратегічних розслідувань щодо протидії організованій злочинності шляхом здійснення оперативно-розшукової діяльності, збору, аналізу та узагальнення інформації про кримінальні правопорушення, а також координації дій підпорядкованих підрозділів з метою забезпечення захисту прав і свобод людини, національної безпеки та інтересів держави. Норми адміністративного законодавства, закріплюючи відповідні адміністративно-правові відносини, у яких безпосередньо бере участь Департамент стратегічних розслідувань, визначають зміст і межі його діяльності, тоді як адміністративно-правовий статус виступає ключовою правовою гарантією належного, ефективного та легітимного виконання цим органом Національної поліції України покладених на нього завдань і функцій.

ЛІТЕРАТУРА

- Білик П. П. Організаційно правові аспекти статусу Національного банку України. *Право і суспільство*. 2014. №1/2. С. 179–183
- Кириченко Ю. М. Поняття та структура адміністративно-правового статусу органів місцевого самоврядування. *Юридичний бюлетень*. 2018. № 7. С. 41–47.
- Малиновський В. Я. Державне управління: навч. посіб.: 2-е вид., допов. та перероб. Київ: Атіка, 2003. 576 с.
- Адміністративне право України. Академічний курс : підручник: Т.1. Загальна частина. К. : Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с.
- Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
- Положення про Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України: наказ Національної поліції України від 23.10.2019 р. № 1077 (із змінами від 05.12.2022 р. № 859). *Відомчий документ*
- Про Національну поліцію : Закон від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
- Про утворення територіального органу Національної поліції: постанова Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2019 р. № 867. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/867-2019-%D0%BF#Text>
- Літвінов М. О., Стрельченко О. Г. Адміністративно-правовий статус Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України. *Журнал східноєвропейського права*. 2025. № 133. С. 48–54.
- Щукін О. М. До питання концептуалізації поняття адміністративної відповідальності. *Юридичний вісник*. 2014. № 3 (32). С. 73–78.
- Іншин М. І. Підходи до розуміння відповідальності державних службовців. *Публічне право*. 2012. № 1. С. 161–168.
- Коломоєць Т. О. Структура адміністративної відповідальності: сучасний доктринальний погляд. *Підприємництво, господарство і право*. 2002. № 4. С. 65–66.
- Колпаков В. К. Адміністративне право України. Київ: Юрінком Інтер, 2000. 752 с.
- Іщенко Л. В. Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 1. С. 196–198.
- Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018 р. № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19>
- Назимко Є.С., Осипенко Р.І., Пономарьова Т.І. Фактори криміналізації порушень у сфері безпеки дорожнього руху. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. С. 588 – 590.
- Назимко Є.С., Кисько А.І., Пономарьова Т.І. Класифікація кримінальних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху. *Правові новели*. 2023. № 19. С. 245–250